

[Kristen Amby.]

drømmer om, at man kan vende tilbage til de gode, gamle Dage, som det var før Krigen, skulde hurtigst muligt lære at drømme om igen. For det var slet ikke gode Dage. For os i Danmark maaske i en vis Periode, men naar man ser paa hele det Tidsrum under eet, var det netop de elendige Dage, der skaffede os Krigen paa Halsen.

Det er derfor, Det konservative Folkeparti kræver og gør sig til Talsmand for, at der skabes et saadant Samarbejde mellem de produktive Faktorer og Samfundsmagten, at Staten dels under Lavkonjunkturer skaber Arbejde og Virksomhed, der kan udjævne Konjunkturerne, dels kan sikre, at alle, som deltager i Produktionen, kan faa deres tilstrækkelige, retfærdige Andel. Hele Folket i Arbejde! Vi tror ikke, at det kan ske paa een Gang, men vi tror, at en Politik, bevidst anlagt derefter, vil kunne naa Maalet: Arbejdsløshedens Afskaffelse.

For det første derved, at et sundt produktivt Erhvervsliv kommer i Gang og holdes i Sving. Vi er klar over, at Landets Pengevæsen skal holdes sundt, saa at den økonomiske Værdimaaler, Pengene, faar en stabil Købekraft; men principielt maa vi hævde, at Hovedformaålet med et Lands Pengevæsen og dets Kreditpolitik dog naturligvis under alle Forhold maa være Hensynet til det produktive Liv. Pengerepræsentativer og Kreditmidler bør være til Stede i et saadant Omfang, at der er det rette Forhold mellem disse og Produktionen. Der eksisterer en Politik — mindre maaske hos politiske Partier end andetsteds —, der tror sig selv at være sund og konserverende, fordi den gaar ud paa at holde igen paa Kreditmidlerne. En saadan Politik kan under givne Forhold være aldeles ødelæggende for det produktive Liv. Ved Siden af andre betydningsfulde Aarsager har nu en stor Del af de økonomiske Kriser og dermed følgende Arbejdsløshed og anden Elendighed sin Rod i, at en stigende Produktion har maattet afsættes til meget stærkt faldende Priser, ikke fordi der ikke var Behov for de producerede Goder, men fordi der ikke var det rette Forhold til den omløbende Pengemængde og Kreditmidlerne, med andre Ord: den nødvendige Købekraft var ikke til Stede. Naturligvis maa ingen Nationalbankpolitik eller anden Politik have et andet Formaal end til syvende og sidst det produktive Formaal.

Produktionslivet fremmes naturligt ved saa lav en Rente som muligt af de Kreditmidler, der skal arbejdes med; men Hensynet til, at den tilstrækkelige Opsparing

finder Sted i Samfundet — og i ethvert Samfund, det kan være indrettet, hvordan det vil, maa jo en Opsparing finde Sted —, sætter en Grænse for, hvor langt Renten kan sættes ned, idet en rimelig Rente er nødvendig, for at Opsparing kan finde Sted.

Den Arbejdsløshed, der opstaar i Konjunkturerens Skift, saavel som den, der let følger af de tekniske Fremskridt, Omorganisering af Produktionen, maa bekæmpes ved Samvirken mellem Erhvervsliv, Stat og Kommune. Det offentlige bør føre en Politik, saaledes at der under Lavkonjunkturerens Arbejdsløshedsperioder er en Reserve af offentlige Arbejder at sætte i Gang, og bevidst medvirke til en Omskoling af arbejdsløse faguddannede, naar dette skønnes rigtigt og paakrævet.

En højere Levestandard kan dog kun skabes ved en stigende Produktion, medens derimod Spørgsmaalet om alles retmæssige Andel i Livsgoderne i en vis Forstand er et Magtspørgsmaal og vel altid vil være et Stridsspørgsmaal. Men hvis man ud fra visse Grundsætninger sigter mod dette Maal, vil dog meget kunne naas. Den Grundsætning, vi ønsker at gaa ud fra, er: enhver Arbejder er sin Løn værd, det vil sige en saadan Løn, at han som en holden og fri Mand, som det hedder i vort Program, kan forsørge sig og sine.

Arbejdet maa ses under et etisk Synspunkt. Det betyder, at der for de mange Mennesker, der i et moderne Samfund maa arbejde i andres Tjeneste og ikke i eget Erhverv, maa skabes en saadan Tryghed med Hensyn til Opsigelse, Ansættelsesvilkår og Løn, at de baade kan føle sig som og blive et Led i Virksomheden, saaledes at det demokratiske Ideal om alles Medborgerskab kan virkeliggøres. Men vi hævder samtidig, at et økonomisk Demokrati, som vi ønsker det, ikke i det lange Løb vil kunne fastholdes uden Mulighed for fri personlig, økonomisk ansvarlig Virksomhed.

Skal Tankerne og Ideerne om Frihed og Menneskeværd, som jo er Demokratiets Nerve, fastholdes, er det en nødvendig Forudsætning, at Borgerne har Frihed og Ret til den Udvikling, der ligger i Skabelsen og Opretholdelsen af fri økonomisk Virksomhed. Vi mener, at dette er Betingelsen for, at Frimandsaand og Frimandskaar kan leve som virksomme Kræfter i Samfund og Menneskeliv. Den udelukkende statsejede og statsdrevne Produktion vil til sidst skabe Mulighederne for den Sindenes Servilitet, der er Frihedens Død og Fordærv. Det mener vi er tilstrækkeligt godtgjort, naar vi ser hen paa de totalitære Staters Forhold.